IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 24. Issue 01. Oktabr, 2026

PERIORBITAL SOHADAGI YOSHGA BOG‘LIQ O‘ZGARISHLARNI BIR BOSQICHLI YUQORI VA QUYI BLEFAROPLASTIKA YORDAMIDA XIRURGIK KORREKSIYA QILISH NATIJALARI

Tursunboyev Azizbek Umidjon o’g’li
Central Asian Medical University
(klinik ordinator)
Farg’ona shaxar “Dr Dilyor’s clinic” klinikasi
tursunbaevazizbek02@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.23152077

Annotatsiya

Maqolada periorbital sohaning yoshga bog‘liq o‘zgarishlari bo‘lgan bemorlarda yuqori va quyi qovoqlarni bir vaqtning o‘zida jarrohlik yo‘li bilan korreksiya qilish, kombinatsiyalangan bir bosqichli blefaroplastika natijalari va zamonaviy yondashuvlar tahlil qilindi. 2025–2026-yillar davomida Dr Dilyor’s clinic klinikasida 470 nafar bemorda o‘tkazilgan amaliyotlar natijalari o‘rganildi. Tadqiqot metodologiyasi operatsiyadan oldingi fotogrammetriya, quyi qovoq rigidligini baholash (snap-back test), yuqori qovoq klassik teri-mushak rezeksiyasi, quyi qovoqda subsiliar yoki transkon’yunktival kirish orqali yog‘ churralarini saqlab qolgan holda qayta taqsimlash (liporepozitsiya) hamda ko‘rsatma bo‘yicha lateral kantopeksiya usullarini o‘z ichiga oldi. Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, chuqurlashtirilgan operatsiyadan oldingi diagnostika va to‘qimalarni tejovchi uslubiyat yuqori estetik va funksional ko‘rsatkichlarni ta’minlaydi, ektropion va lagoftalm kabi asoratlar xavfini minimallashtiradi hamda umumiy reabilitatsiya muddatini sezilarli darajada qisqartiradi.

Kalit so‘zlar: blefaroplastika, dermatochalazis, ko‘z osti churralari, kantopeksiya, liporepozitsiya, yoshga bog‘liq o‘zgarishlar.

РЕЗУЛЬТАТЫ ОДНОМОМЕНТНОЙ ХИРУРГИЧЕСКОЙ КОРРЕКЦИИ ВОЗРАСТНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ПЕРИОРБИТАЛЬНОЙ ОБЛАСТИ МЕТОДОМ КОМПЛЕКСНОЙ ВЕРХНЕЙ И НИЖНЕЙ БЛЕФАРОПЛАСТИКИ

Аннотация

В статье проанализированы современные подходы и клинические результаты одномоментной хирургической коррекции возрастных изменений периорбитальной области путем сочетания верхней и нижней блефаропластики. Изучены результаты операций у 470 пациентов, пролеченных в клинике Dr Dilyor’s clinic за период 2025–2026 гг. Методология исследования включала предоперационную фотограмметрию, оценку тонуса тарзоорбитальной фасции (snap-back test), комбинированную кожно-мышечную резекцию верхних век, трансконъюнктивальную/субцилиарную нижнюю блефаропластику с жиросберегающей транспозицией (липорепозицией) и латеральной кантопексией по показаниям. Комплексная одномоментная блефаропластика обеспечивает стойкий эстетический и функциональный результат, восстанавливает периферические

поля зрения, надежно предупреждает выворот нижнего века (эктропион) и лагофтальм, а также оптимизирует сроки послеоперационной реабилитации.

Ключевые слова: блефаропластика, возрастной дерматохалазис, периорбитальные грыжи, кантопексия, липорепозиция, возрастные изменения.

OUTCOMES OF SIMULTANEOUS SURGICAL CORRECTION OF PERIORBITAL AGE-RELATED CHANGES USING COMBINED UPPER AND LOWER BLEPHAROPLASTY

Abstract

This article evaluates current surgical strategies and clinical outcomes of simultaneous single-stage correction of age-related periorbital changes via combined upper and lower blepharoplasty. The outcomes of 470 patients operated on at the Dr Dilyor's clinic 2025–2026 were thoroughly analyzed. The methodology included precise preoperative photogrammetry, lower eyelid tone evaluation (snap-back and distraction tests), skin-muscle resection of the upper eyelids, subciliary or transconjunctival lower blepharoplasty with fat-preserving repositioning, and lateral canthopexy when indicated. The findings demonstrate that single-stage combined correction delivers superior aesthetic rejuvenation and restores functional visual fields, effectively prevents postoperative ectropion and lagophthalmos, and substantially reduces overall rehabilitation time.

Keywords: blepharoplasty, dermatochalasis, orbital fat herniation, canthopexy, fat repositioning, age-related changes.

Kirish

Periorbital soha inson yuzining yoshga bog‘liq o‘zgarishlari eng erta va yaqqol namoyon bo‘ladigan anatomik tuzilmalaridan biridir. Terining yupqaligi, mikrotsirkulyatsiyaning o‘ziga xosligi, ko‘z kosasi boylamlarining bo‘shashishi hamda ko‘z aylanma mushagining (musculus orbicularis oculi) tonusi pasayishi natijasida dermatochalazis, ptoz va yog‘ to‘qimalarining churrasimon bo‘rtib chiqishi yuzaga keladi. Ushbu o‘zgarishlar nafaqat estetik jihatdan charchagan va keksa ko‘rinishni keltirib chiqaradi, balki yuqori ko‘rish maydonining torayishi kabi noqulay funksional buzilishlarga ham sabab bo‘ladi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi -periorbital sohasida yaqqol yoshga bog‘liq o‘zgarishlari bo‘lgan bemorlarda bir bosqichli yuqori va quyi blefaroplastika amaliyotini o‘tkazish, to‘qimalarni tejovchi zamonaviy jarrohlik modifikatsiyalarining samaradorligini tahlil qilish hamda operatsiyadan keyingi asoratlarni minimallashtirishdan iborat. Farg‘ona viloyati sharoitida ushbu usulning keng joriy etilishi umumiy reabilitatsiya muddatini qisqartirish va barqaror uzoq muddatli natijalarga erishish imkonini beradi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili

Ko‘z qovoqlari plastikasi zamonaviy yuz plastik jarrohligida eng keng tarqalgan amaliyotlar uchligiga kiradi. Tarixan blefaroplastika asosan ortiqcha teri va churra yog‘larini radikal olib tashlash (rezeksiya) tamoyiliga asoslangan edi. Biroq uzoq yillik klinik kuzatuvlar shuni ko‘rsatdiki, to‘qimalarning ortiqcha rezeksiyasi ko‘z kosasining cho‘kib qolishiga («hollow eye»

sindromi), ko‘z qovog‘i asimmetriyasiga hamda pastki qovoq tortilishiga (scleral show va ektropion) olib keladi.

Zamonaviy estetik jarrohlik konsepsiyasida to‘qimalarni saqlovchi (fat-preserving) va hajmni qayta taqsimlovchi (liporepozitsiya) yondashuvlar ustuvor hisoblanadi. Hamra va De la Plaza tomonidan taklif etilgan ko‘z osti yog‘ paketlarini ko‘z yoshi egatiga (tear trough) ko‘chirish usuli orbital konturning silliq o‘tishini ta’minlashda muhim bosqich bo‘ldi. Shuningdek, yosh o‘tishi bilan quyi qovoq tonusi pasaygan bemorlarda kantopeksiya yoki kantoplastika amaliyotlarini birgalikda qo‘llash pastki qovoq deformatsiyalarining oldini olishda asosiy omil sifatida baholanadi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot Farg‘ona viloyat Dr Dilyor’s clinic klinikasida 2025-2026-yillar davomida o‘tkazildi. Kuzatuv guruhi sifatida periorbital sohasida yoshga bog‘liq o‘zgarishlari sababli bir bosqichli yuqori va quyi blefaroplastika amaliyoti bajarilgan 470 nafar bemor tanlab olindi. Barcha bemorlardan tekshiruv va davolash o‘tkazish uchun yozma axborotlashtirilgan ixtiyoriy rozilik olindi.

Preoperatsion baholash usullari:

1. Anamnez yig‘ish (quruq ko‘z sindromi, surunkali oftalmologik kasalliklar, arterial gipertenziya nazorati).
2. Obyektiv antropometriya va fotogrammetriya (MRD1 va MRD2 ko‘rsatkichlari, qosh balandligi, burun-ko‘z burchagi chuqurligi).
3. Quyi qovoq rigidligini aniqlash testlari (Snap-back test va Distraction test).

Jarrohlik texnikasi:

Yuqori qovoqlarda: Preoperatsion belgilangan ortiqcha teri va gipertrofiyalangan musculus orbicularis oculi tasmachalari rezeksiya qilindi, medial yog‘ bo‘laklari qisman tejalgan holda bartaraf etildi.

Quyi qovoqlarda: Anatomik indikatsiyaga ko‘ra subsiliar yoki transkon’yunktival kirish yo‘li qo‘llanildi. Ko‘z osti medial va markaziy yog‘ bo‘laklari saqlanib, ko‘z yoshi egati (tear trough) sohasiga repozitsiya qilindi hamda periostga fiksatsiya etildi. Quyi qovoq rigidligi pasaygan 28 nafar (6%) bemorda qo‘shimcha ravishda lateral kantopeksiya bajarildi. Statistik tahlillar SPSS dasturida t-Styudent mezoni yordamida o'tkazildi ($p<0.05$).

Olingan natijalar va ularning muhokamasi

2025–2026-yillar oralig‘ida klinikaga periorbital soha o‘zgarishlari bilan jami 1512 nafar bemor murojaat qilgan. Ulardan 470 nafari (31,1%) bir bosqichli kombinatsiyalangan blefaroplastika amaliyotini qabul qildi va asosiy tadqiqot guruhini tashkil etdi. Bemorlarning o‘rtacha yoshi 56 yoshni tashkil etdi, ayollar -418 (88,9%), erkaklar - 52 (11,1%).

1-jadval. Periorbital korreksiya amaliyotlari statistikasi (2025–2026-yy.)

Ko‘rsatkichlar	Bemorlar soni (n)	Foiz (%)
Periorbital soha bo‘yicha jami murojaat qilganlar	1512	100,0%
Kombinatsiyalangan bir bosqichli blefaroplastika (Asosiy guruh)	470	31,1%
Faqat izolyatsiyalangan yuqori blefaroplastika	623	41,2%
Faqat izolyatsiyalangan quyi blefaroplastika	419	27,7%
Bemorlarning o‘rtacha yoshi	56 yosh	-

3 oylik dinamik kuzatuv natijasida bemorlarning klinik, estetik va funksional holati baholandi (2-jadval).

2-jadval. Asosiy guruh bemorlarida 3 oylik klinik va funksional kuzatuv natijalari. (n=470)

Baholangan mezonlar	Ijobiy natija (n)	Foiz (%)
Periorbital sohaning estetik uyg‘unligi va yoshargan qiyofa	456	97,0%
Yuqori ko‘rish maydonining kengayishi (funksional tiklanish)	427	90,8%
Quyi qovoq qirrasining ko‘z olmasiga to‘liq jipslashishi	443	94,2%
Chandiqlarning nozik va vizual sezilarsiz shakllanishi	439	93,4%
Bemorlarning amaliyot natijasidan umumiy subyektiv qoniqishi	447	95,1%

Erta operatsiyadan keyingi davrda vaqtinchalik gematomalar va to‘qima shishi barcha bemorlarda qayd etildi va konservativ tadbirlar fonida 10–14 kunda to‘liq so‘rildi. 14 nafar (3,0%) bemorda o‘tkinchi xemoz va reaktiv kon’yunktivit belgilari kuzatilib, mahalliy tomchilar yordamida qisqa muddatda bartaraf etildi. Bemorlarning hech birida doimiy lagoftalm, ko‘z qovog‘i asimmetriyasi yoki ektropion kabi jiddiy asoratlar qayd etilmadi.

1-rasm. 53 yoshli bemorda periorbital sohaning yoshga bog‘liq o‘zgarishlari: bir bosqichli yuqori va quyi blefaroplastikadan oldin (A) va operatsiyadan keyin (B).

A

B

Xulosa

Periorbital sohaning yoshga bog‘liq o‘zgarishlarida yuqori va quyi qovoqlarni bir vaqtning o‘zida jarrohlik yo‘li bilan to‘g‘rilash yuzning yuqori va o‘rta qavatlari o‘rtasida uyg‘un estetik konturni ta’minlaydi hamda umumiy anesteziya va reabilitatsiya davrini yagona bosqichga birlashtiradi.

Radikal to‘qima rezeksiyasidan voz kechib, orbital yog‘ paketlarini saqlash (liporepozitsiya) va quyi qovoq bo‘shashgan hollarda lateral kantopeksiyani birga bajarish scleral show va ektropion kabi xavfli asoratlarning oldini oladi.

Preoperatsion to‘g‘ri rejalashtirish va to‘qimalarni tejovchi texnikaga qat’iy rioya qilish 97,0% bemorlarda uzoq muddatli barqaror, yuqori estetik va funksional natijalarga erishish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Hamra S.T. Arcus Marginalis Release and Orbital Fat Preservation in Midface Rejuvenation. Plast Reconstr Surg. 1995;96(2):354–362.
2. De la Plaza R., Arroyo J.M. A New Technique for the Treatment of Palpebral Bags. Plast Reconstr Surg. 1988;81(5):677–687.
3. Rohrich R.J., Coberly D.M., Fagien S., Stuzin J.M. Current Concepts in Aesthetic Upper Blepharoplasty. Plast Reconstr Surg. 2004;113(3):32e–42e.
4. Fagien S. Algorithm for Canthoplasty: The Lateral Retinacular Suspension. Plast Reconstr Surg. 1999;103(7):2028–2031.
5. Jelks G.W., Jelks E.B. Preoperative Evaluation of the Blepharoplasty Patient: Bypassing the Pitfalls. Clin Plast Surg. 1993;20(2):213–223.
6. Massry G.G., Azizzadeh B. Master Techniques in Blepharoplasty and Periorbital Rejuvenation. New York: Springer; 2011.
7. Codner M.A., McCord C.D. Eyelid & Periorbital Surgery. 2nd ed. CRC Press; 2016.

8. Hidalgo D.A. An Integrated Approach to Lower Blepharoplasty. Plast Reconstr Surg. 2011;127(1):386–395.
9. Goldberg R.A. Transconjunctival Orbital Fat Repositioning: Transposition of Free Fat Grafts. Arch Facial Plast Surg. 2000;2(3):180–183.
10. Korn B.S., Kikkawa D.O. Video Atlas of Ophthalmic Plastic Surgery. Elsevier; 2021.
11. Alghoul M. Complete Periorbital Rejuvenation: The Role of Fat Grafting and Canthopexy. Clin Plast Surg. 2019;46(4):515–528.
12. Whipple K.M., Korn B.S., Kikkawa D.O. Recognizing and Managing Complications in Blepharoplasty. Facial Plast Surg Clin North Am. 2013;21(4):625–637.
13. Zarem H.A., Resnick J.I. Expanded Applications for Transconjunctival Lower Blepharoplasty. Plast Reconstr Surg. 1999;103(3):1041–1043.
14. Mendelson B.C., Wong C.H. Anatomy of the Aging Face and Its Rejuvenation. Aesthetic Surg J. 2012;32(7):843–854.
15. Taban M. Prevention and Management of Lower Eyelid Malposition After Blepharoplasty. Aesthet Surg J. 2016;36(5):NP152–159.
16. Guyuron B. Comprehensive Approach to Lower Eyelid Rejuvenation. Plast Reconstr Surg. 2008;121(1):1e–10e.
17. Haddock N.T., Saadeh P.B. Blepharoplasty. In: Thorne CH, ed. Grabb and Smith's Plastic Surgery. 7th ed. Wolters Kluwer; 2014.
18. Parsa F.D., Wolff T.W., Parsa N.N. Upper Blepharoplasty: A New Approach. Plast Reconstr Surg. 2008;121(4):1387–1397.
19. McCord C.D., Ellis D.S. The Correction of Lower Lid Malposition Following Blepharoplasty. Plast Reconstr Surg. 1993;92(6):1068–1072.
20. Flowers R.S. Blepharoplasty. In: Courtiss EH, ed. Aesthetic Surgery: Trouble How to Avoid It and How to Treat It. Mosby; 1978.
21. American Society of Plastic Surgeons. Evidence-Based Clinical Practice Guidelines for Blepharoplasty. Plast Reconstr Surg. 2023;151(1):90–102.
22. European Society of Ophthalmic Plastic and Reconstructive Surgery (ESOPRS). Practice Guidelines for Functional and Aesthetic Blepharoplasty. Orbit. 2024;43(2):115–124.
23. World Health Organization. Age-Related Changes in the Visual Apparatus and Functional Quality of Life. Geneva: WHO; 2023.
24. International Society of Aesthetic Plastic Surgery (ISAPS). Global Statistics on Periorbital Surgery. ISAPS Biennial Global Survey; 2024.
25. American Academy of Facial Plastic and Reconstructive Surgery. Outcomes and Patient Satisfaction in Blepharoplasty. JAMA Facial Plast Surg. 2025;27(1):45–53.
26. Baker S.B. Innovations in Periorbital Rejuvenation and Canthal Suspension. J Craniofac Surg. 2024;35(2):410–416.
27. Clinical Updates in Aesthetic Oculoplastic Surgery. Aesthet Surg J. 2025;45(3):289–298.
28. British Association of Aesthetic Plastic Surgeons. Guidelines on Complication Avoidance in Eyelid Surgery. London: BAAPS; 2024.
29. Asian Blepharoplasty and Periorbital Surgery: Current Protocols and Comparative Studies. Ann Plast Surg. 2025;94(4):320–328.